

Výročná správa za rok 2010

MK - 339/2011 - 103/4623

Organizácia: Ústav pre vzťahy štátu a cirkví
Rezort: Ministerstvo kultúry SR
Typ hospodárenia: príspevková organizácia

Miesto konania verejného odpočtu: Bratislava, Jakubovo námestie č. 12

Čas konania verejného odpočtu: 27. 4. 2011, 10. 00 hod.

Výročná správa je na internetovej stránke MK SR:

www.culture.gov.sk/odpocety/odpocety10/odpocety.html

Výročná správa je na internetovej stránke organizácie: www.duch.sk

OBSAH

		strana
1.	Identifikácia organizácie	3
2.	Poslanie a strednodobý výhľad organizácie	4
3.	Kontrakt organizácie so zriaďovateľom a jeho plnenie	7
3.1	Činnosti/produkty organizácie a ich náklady	8
3.2	Rozpočet organizácie	21
4.	Hodnotenie fondov organizácie	25
5.	Podnikateľská činnosť	25
6.	Zhodnotenie majetkovej pozície organizácie	25
7.	Personálne otázky	26
8.	Ciele organizácie v roku 2010 a prehľad ich plnenia	26
9.	Hlavné skupiny užívateľov výstupov organizácie	26
10.	Zhodnotenie výsledkov kontrol vykonaných kontrolnými orgánmi	27
11.	Záver	27

1. Identifikácia organizácie

Názov: Ústav pre vzťahy štátu a cirkví

Sídlo: Jakubovo nám. 12, Bratislava

Rezort: Ministerstvo kultúry SR

Dátum zriadenia: 1. 1. 1997

Forma hospodárenia: príspevková organizácia

Štatutárny zástupca: ThLic. Michaela Moravčíková, Th.D.

Telefón: +421-2-20468 405 – 407, +421-2-20468 402 (ekonómka)

Fax: +421-2-20468 403

E-mail: uvsc@ duch.sk

Adresa internetovej stránky organizácie: www.duch.sk

Hlavné činnosti:

Výskumná, informačná, dokumentačná, analytická, konzultačná, prednášková a edičná činnosť v oblasti tradičnej a netradičnej religiozity. V rámci svojej pôsobnosti Ústav pre vzťahy štátu a cirkví:

- realizuje interdisciplinárny analytický a komparatívny výskum religiozity, cirkví a náboženských spoločností, náboženských filozofií, kvázináboženských fenoménov a vzťahov štátu a cirkví,
- vykonáva odborné a konzultačné činnosti pre ústredné orgány štátnej správy, najmä pre zriaďovateľa, orgány štátnej správy a ďalšie inštitúcie,
- organizuje vedecké, informačné, odborné a vzdelávacie aktivity a podujatia súvisiace s predmetom svojej činnosti; organizuje a podieľa sa na realizácii konferencií, seminárov, kolokvií a individuálnych stretnutí s domácimi i zahraničnými odborníkmi,
- nadväzuje priame vzťahy v oblasti svojej činnosti so subjektmi doma i v zahraničí a vstupuje do medzinárodných združení a projektov, spolupracuje s domácimi štátnymi, cirkevnými, vedeckými, kultúrnymi, vzdelávacími ustanovizňami a občianskymi združeniami i zahraničnými inštitúciami zaoberajúcimi sa predmetnou problematikou,
- venuje sa psychologicko-poradenskej činnosti pre obeť, resp. ich rodinných príslušníkov, v prípadoch negatívneho pôsobenia náboženských spoločenstiev na jednotlivcov,
- zhromažďuje informácie v skúmanej oblasti, sprístupňuje a šíri vedecké poznatky; sústreďuje odbornú literatúru, tlač, realizuje monitoring informácií v predmetnej oblasti, analyzuje ich a výsledky sprístupňuje odbornej i laickej verejnosti,
- prezentuje výsledky svojej práce prostredníctvom edičnej, vydavateľskej a propagačnej činnosti, vydáva odborné publikácie venované domácej a zahraničnej religiozite vo forme letákov, zborníkov, monografií.

2. Poslanie a strednodobý výhľad organizácie

Poslanie organizácie

Ústav pre vzťahy štátu a cirkví (ďalej aj ÚVŠC) sa zaoberá interdisciplinárnym výskumom vzťahov štátu a cirkví. Jeho poslaním je informačnou, dokumentačnou, výskumnou, odbornou-poradenskou, edičnou a organizačnou činnosťou prispievať k pozitívnemu a dynamickému rozvoju vzťahov medzi štátom a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami i neregistrovanými náboženskými spoločnosťami v Slovenskej republike.

ÚVŠC je jedinou štátnou, konfesionalne neutrálnou inštitúciou v Slovenskej republike, ktorá sa špecializuje na predmetnú oblasť – sústreďuje odbornú literatúru a tlač, vydáva odborné publikácie, organizuje odborné podujatia, resp. podieľa sa na ich realizácii, spolupracuje s domácimi i zahraničnými inštitúciami, vykonáva odborné konzultačné činnosti. Tieto aktivity sú navzájom prepojené a ich výkon nemôže v plnej miere zabezpečiť iná ako štátna inštitúcia, keďže na ich realizáciu je potrebná organizačná, expertná, štatistická, dokumentačná a vydavateľská účasť štátu.

Religiozita je ustavične sa vyvíjajúci fenomén a preto si vyžaduje sústavné a komplexné štúdium, a zo strany štátu i vytváranie koordinačných mechanizmov. ÚVŠC svoje poslanie realizuje na základe kontraktu uzatváraného každoročne s Ministerstvom kultúry SR, výskumného programu a ďalších pokynov zriaďovateľa prostredníctvom cirkevného odboru MK SR, zohľadňujúcich aktuálne potreby spoločenskej praxe pri výkone cirkevnej politiky, ako aj v súlade s ďalšími požiadavkami ÚOŠS a potrebami ďalších štátnych a verejných inštitúcií, ako aj klientov a občanov, ktorí sa na ÚVŠC obracajú.

Strednodobý výhľad organizácie

V roku 2011 sa ústav zameriava na realizáciu činností, na ktoré uzavrel kontrakt so svojím zriaďovateľom:

Výskum religiozity

Dlhodobý výskum religiozity s dôrazom na problematiku náboženskej slobody, náboženských menšín, registrácie cirkví, ľudských práv a pôsobenie cirkví a náboženských spoločností. Ide o základný výskum, ktorého súčasťou je monitorovanie religiozity v spoločnosti, zber, sumarizácia a sprístupnenie základných informácií o registrovaných cirkvách a náboženských spoločnostiach a implicitnej religiozite v SR, ako aj o nových náboženských spoločnostiach pôsobiach na Slovensku i vo svete.

V rámci analýzy sa má klásť dôraz na štúdium spoločensky nebezpečných fenoménov, s osobitným zreteľom na sociálno-patologické javy v náboženskom prostredí a aj na úsilie o riešenie sociálno-patologických javov prostredníctvom činností cirkví a náboženských spoločností, ich špecifiká a vhodnú spoluprácu medzi cirkvami a štátom v tejto oblasti. V roku 2011 sa pracovisko bude venovať aktualizovaniu poznatkov z oblasti novej religiozity a prístupov k nej. Zvlášť sa bude koncentrovať na neocharizmatické hnutie na Slovensku so zreteľom na vybrané subjekty oslovujúce ÚOŠS a na náboženské prvky v alternatívnych vzdelávacích, sociálnych a kultúrnych programoch.

V spolupráci s detským hospicom Plamienok a Oddelením komparatívnej religionistiky Univerzity vo Valencii nadviažeme na predchádzajúce aktivity o duchovnom sprevádzaní rodín, ktoré strácajú dieťa v rozličných náboženských tradíciách tvorbou štúdií pre publikovanie.

V spolupráci s Katedrou náboženských štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a ďalšími prizvanými odborníkmi z praxe vytvoríme, nadväzujúc na aktivity z roku 2009, odborný materiál venovaný sociálnym aktivitám cirkví a náboženských spoločností u rómskeho etnika.

V záujme ochrany jednotlivca, rodiny a spoločnosti sa bude realizovať informačná a konzultačná činnosť pre zainteresovanú odbornú i širokú verejnosť a psychologicko-poradenská činnosť pre jednotlivcov v prípadoch negatívneho pôsobenia náboženských skupín, resp. pre ich rodinných príslušníkov.

ÚVŠC sa bude zameriavať na štúdium fenoménu náboženstva vo verejnom priestore najmä z hľadiska pokojnej a tvorivej koexistencie v rámci multikonfesionálnych a multikultúrnych spoločností, s dôrazom na reflektovanie odlišnosti náboženských tradícií ako nositeľov hodnôt a teoretické hľadanie možností rozširovania akceptácie a aplikácie základných ľudských práv a slobôd ako prieniku náboženských hodnôt.

Výstupom budú štúdie, odborná publikácia a odborné podujatie venované neocharizmatizmu, poradenská a prednášková činnosť, sprevádzanie, tvorba odborných posudkov, najmä podľa konkrétnych potrieb zriaďovateľa, resp. posudkov v súvislosti s uplatňovaním práva na združovanie občanov v zmysle platnej legislatívy pre MV SR.

Aj v roku 2011 sa bude vykonávať štatistické zisťovanie o cirkvách a náboženských spoločnostiach – zber údajov prostredníctvom štatistického výkazu KULT 15-01, jeho vyhodnocovanie a predkladanie návrhov na optimalizáciu metodiky.

Odborná spolupráca

Rozvíjanie odbornej spolupráce prebieha najmä prostredníctvom vedeckej činnosti – na národnej i medzinárodnej úrovni s odborníkmi a inštitúciami relevantného zamerania: získavanie informácií, aktuálnych poznatkov, skúseností a kontaktov v zahraničí, odborné konzultácie, organizácia prednášok, seminárov, workshopov a konferencií s účasťou odborníkov zo SR i zahraničia, prezentácia výskumu v príslušnej oblasti na medzinárodných a domácich fórach a odborných podujatiach, plnenie záväzkov plynúcich z členstva v medzinárodných vedeckých organizáciách a práca v medzinárodných projektoch, odborné príspevky zahraničných expertov v publikáciách vydávaných ústavom a odborné práce našich pracovníkov v domácich a zahraničných odborných periodikách a publikáciách. Prijatia zahraničných hostí v rámci domácich podujatí, tlmočenie a preklady, súvisiaca korešpondencia.

Spoločne s Katedrou religionistiky Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove sa budeme venovať sprístupňovaniu najnovších poznatkov z oblasti sociológie náboženstva a nových náboženských hnutí ako fenoménu postmodernej doby.

V spolupráci s vybranými odborníkmi zo siete spolupracovníkov ÚVŠC a cirkví z rôznych odborov bude vytvorený prehľad aktuálnych cirkevnopolitických udalostí v SR a v zahraničí za uplynulý rok a spolu s relevantnými odbornými štúdiami bude publikovaný v Ročenke Ústavu pre vzťahy štátu a cirkví.

V rámci medzinárodnej odbornej spolupráce sa sústredíme na multilaterálny projekt *Religion, Human Rights and Secular Society in Europe*, vkladom ÚVŠC bude hodnotiaca štúdia o situácii v strednej a východnej Európe. Ďalším je medzinárodný projekt *Religious Education in the Modern World*, do ktorého bolo pracovisko prizvané ako reprezentant krajiny, a napokon vstupujeme do projektu *Problemy natsional'noj bezopasnosti*, ktorý vedú Sanktpetersburská univerzita a Juhorská federálna univerzita – zapojíme sa do segmentu teológia-religionistika-filozofia, ktorý sa má venovať nábožensko-filozofickým príčinám extrémizmu a problematike bezpečnosti v uvedenej súvislosti.

Analýza vzťahov štátu a cirkví

Dlhodobý výskum, zameraný na vývoj vzťahov štátu a cirkví v SR a v jednotlivých krajinách sveta s dôrazom na problematiku registrácie cirkví, financovanie a pôsobenie cirkví a náboženských spoločností v spoločnosti, islam a jeho vzťah k demokratickým hodnotám a západnej spoločnosti. Ide najmä o základný a aplikovaný výskum, zameraný na vývoj vzťahov štátu a cirkví v SR a vo svete, predovšetkým v oblasti registrácie cirkví a náboženských spoločností ako špecifického nástroja štátov pri uplatňovaní cirkevnej politiky, ako aj ekonomického zabezpečenia cirkví a ich činnosti, najmä v súvislosti s ich podporou zo štátneho rozpočtu. Výskum bude zameraný aj na právne, politické, bezpečnostné i spoločenské aspekty vzťahu štátu a cirkví v SR a vo svete. Súčasťou vytvorenia celkového obrazu je monitoring, dokumentácia, budovanie odbornej knižnice, terénny výskum (zber informácií pri návšteve podujatí, ústredí náboženských spoločenstiev, relevantných aktivít), reflexia pôsobenia registrovaných cirkví a náboženských spoločností najmä v SR.

Pokračovať bude získavanie relevantných informácií pre posudzovanie verejných úloh náboženstiev a vytváranie právnych rámcov pôsobenia náboženstiev v spoločnosti. Odborné analýzy variantov súčasnej cirkevnej politiky i jej trendov v SR, v európskych krajinách a vo svete môžu slúžiť ako podklad pre výkon štátnej cirkevnej politiky v SR – pri tvorbe legislatívnych noriem a komparácie so zahraničím.

Výsledkom spolupráce v oblasti zhrnutia doterajšieho vývoja práva upravujúceho vzťahy štátu a cirkví v SR (s prihliadnutím aj na vývoj v ČR) bude publikácia *Konfesné právo v Slovenskej republike*.

Ťažiskom v roku 2011 bude zhodnotenie v predošlom roku pripraveného súhrnného materiálu, mapujúceho proces reštitúcií z hľadiska občianskeho a cirkevného práva a objasnenie problematiky majetku cirkví a doplnenie o informácie z krajín, ktoré ÚVŠC doteraz nepostihol. Analýza a aktualizovanie tohto materiálu, spoločne s už vytvoreným súborom štúdií *Financovanie cirkví a náboženských spoločností v 21. storočí*, budú slúžiť na vytvorenie sumy podkladového materiálu pre rozhodovanie v rámci prípravy nových právnych noriem upravujúcich ekonomické zabezpečenie cirkví a náboženských spoločností. Ústav pre vzťahy štátu a cirkví sa sústreďí na stredo európsky geopolitický priestor a najmä na SR a ČR.

V spolupráci s Právnickou fakultou Trnavskej univerzity v Trnave začne ÚVŠC odborný projekt *Právna subjektivita cirkví a náboženských spoločností*, zameraný na štúdium nadobúdania právneho statusu cirkvami a náboženskými spoločnosťami v jednotlivých krajinách a právnych systémoch, zhodnotenie problémov a nebezpečenstiev, a najmä na zdieľanie dobrých praxí. Uvedený projekt bude reflektovať najaktuálnejšie dianie v oblasti zasahujúcej do oblasti nadobúdania právnej subjektivity cirkví a náboženských spoločností v súvislosti s prebiehajúcimi

a už prebehnuvšími konaniami na Ústavnom súde SR, Najvyššom súde SR a Európskom súde pre ľudské práva.

V strednodobom výhľade sa ÚVŠC bude naďalej venovať úlohám predloženým zriaďovateľom (zmluvná základňa SR s cirkvami a náboženskými spoločnosťami, problematika financovania cirkví a reštitúcií cirkevného majetku, vývoj štátno-cirkevných vzťahov v postkomunistických krajinách a krajinách EÚ, aktivita cirkví a náboženských spoločností vo verejnom sektore, islam, sekularizmus). Sledujeme problematiku novej a netradičnej religiozity a kvázireligiozity v SR a zahraničí, nábožensky a národnostne motivovaného extrémizmu. Zvýšenú pozornosť budeme naďalej venovať formovaniu štátno-cirkevných systémov v Európe a vo svete pod vplyvom globalizačných faktorov (multikultúrne a relativizačné tendencie a ich protipóly) a úlohám náboženstva v medzinárodných vzťahoch.

3. Kontrakt organizácie so zriaďovateľom a jeho plnenie

Na rok 2010 mala organizácia uzatvorený so zriaďovateľom kontrakt číslo MK-1772/2009-102/15 622, ktorý je uverejnený na internetovej adrese <http://www.culture.gov.sk/uploads/80/cb/80cba83a37d74748ca9fe0698ededd0d/kontrakt-2010-uvsc.pdf>. Bol uzatvorený na obdobie 1. 1. – 31. 12. 2010. Poskytnutý príspevok na činnosť bol schválený vo výške 129 308 eur.

Kontrakt bol uzatvorený v súlade so zriaďovacou listinou na poskytovanie verejných služieb a realizáciu nasledovných aktivít a činností:

a) Výskum religiozity	52 699 eur
b) Odborná spolupráca	26 302 eur
c) Analýza vzťahov štátu a cirkví	52 699 eur

Poskytnuté finančné prostriedky boli čerpané v súlade s kontraktom na jednotlivé schválené verejné služby a aktivity.

Náklady podľa jednotlivých aktivít a činností:

Názov	Mzdy, platy, OON	Poistovne, zákonné sociálne náklady	Tovary a služby	Spolu
Výskum religiozity	24 691	8 905	14 889	48 485
Odborná spolupráca	12 346	4 453	7 441	24 240
Analýza vzťahov štátu a cirkví	24 691	8 905	14 889	48 485

Výdavky na jednotlivé činnosti kontraktu v porovnaní s plánom na rok 2010 sú znížené, lebo výdavky za december 2009 boli menšie v porovnaní s výdavkami za december 2010.

Skutočné výdavky na kontrakt spolu predstavujú čiastku 121 210 eur.

Z hľadiska objektívneho posúdenia čerpania výdavkov na kontrakt treba uviesť aj príjmy z predaja neperiodických publikácií, v celkovej sume 3 341 eur.

Môžeme konštatovať, že úlohy zadané kontraktom boli realizované v stanovenom čase a bez akýchkoľvek výhrad ku kvalitatívnej úrovni.

3.1 Činnosti/produkty organizácie a ich náklady

ÚVŠC vykonával v roku 2010 činnosti vyplývajúce z jeho štatútu, na základe kontraktu č. MK- 1772/2009-102/15 622, uzatvoreného s MK SR na rok 2010, ako aj v rámci schválených prioritných projektov na rok 2010 a v súlade s Výskumným programom na rok 2010.

Rozpočet na rok 2010 celkom v sume 131 700 eur, z toho zo štátneho rozpočtu 129 308 eur a príjmy z vlastných zdrojov 2 392 eur.

RO č. 1 boli organizácii schválené finančné prostriedky v sume 29 100 eur (bod 3.2.5.).

Finančné prostriedky boli priebežne čerpané podľa schváleného, resp. upraveného rozpočtu v súlade s uzatvoreným kontraktom, resp. podľa rozpočtového opatrenia.

Tabuľka č. 4.1

(v EUR)

Činnosti/produkty organizácie:	Náklady* na činnosť/produkty celkom	Náklady kryté z:		
		bežného transferu	tržieb a výnosov	iných zdrojov **
a				
výskum religiozity	52 699	51 743	956	
odborná spolupráca	26 302	25 822	480	
analýza vzťahov štátu a cirkví	52 699	51 743	956	
SPOLU	131 700	129 308	2 392	

Pozn.:

*Náklady na činnosti/produkty v sebe zahŕňajú priame a nepriame náklady celkom. Náklady na jednotlivé činnosti/produkty boli rozdelené týmto spôsobom: podľa skúseností z minulých rokov sa používa percentuálny odhad na jednotlivé činnosti.

**Iné zdroje – prijaté od iných subjektov, formou daru alebo grantu.

VÝSKUM RELIGIOZITY

Výskum religiozity je základný výskum, ktorého podstatnou súčasťou je monitorovanie religiozity v spoločnosti, zber, sumarizácia a sprístupnenie základných informácií o registrovaných a neregistrovaných náboženských spoločenstvách v SR a výskum implicitnej náboženskosti. Ide o dlhodobý výskum religiozity vo svete s dôrazom na problematiku náboženskej slobody, náboženských menšín, právneho statusu a registrácie cirkví a náboženských spoločností, ľudských práv a pôsobenia cirkví v spoločnosti, ako aj vznik a pôsobenie nových náboženských hnutí v SR. V rámci analýzy pôsobenia náboženských smerov na Slovensku sa dôraz kladie najmä na štúdium spoločensky nebezpečných fenoménov, ochrany jednotlivca, rodiny a spoločnosti, na metodiku preventívnej činnosti a samotnú prevenciu, s čím súvisí informačná a konzultačná činnosť pre zainteresovanú odbornú i širokú verejnosť a psychologicko-poradenská činnosť pre jednotlivcov v prípadoch negatívneho pôsobenia náboženských skupín, resp. pre ich rodinných príslušníkov. Výstupom sú štúdiá o vybraných aspektoch religiozity, poradenská a prednášková činnosť, sprevádzanie, tvorba odborných posudkov. Na základe konkrétnych potrieb MK SR a MV SR

sa vypracúvajú posudky v súvislosti s uplatňovaním práva na združovanie občanov v zmysle platnej legislatívy.

Aktuálnej orientácii v oblasti pôsobenia cirkví a náboženských spoločností v spoločnosti slúži monitoring ako východisko dokumentačnej činnosti. Priebežne monitorujeme predplatené i bezplatne odoberané periodiká (19 slovenských a 12 zahraničných periodík), elektronické správy (3 slovenské a 4 zahraničné elektronické servery a zdroje), ako aj internet, webové stránky a podujatia cirkví a náboženských spoločenstiev. Získané dáta priebežne vyhodnocujeme a sumarizujeme v papierovej, či elektronickej forme a slúžia ako podklad pre ďalšie odborné činnosti: vypracúvanie analýz, odborných článkov, posudkov, stanovísk, odpovedí v rámci poskytovania informácií, konzultácií poskytovaných odbornej i širšej verejnosti, ako aj na zostavenie prehľadu cirkevnopolitických udalostí roka atď.

V súlade so zákonom č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám sme v roku 2010 vybavili spolu 46 ústnych a písomných žiadostí, v zákonnej lehote, bezplatne. Žiadosti o informácie sa týkali najmä týchto oblastí: financovanie cirkví a náboženských spoločností, registrácia cirkví a náboženských spoločností, vzťahy štátu a cirkví, pôsobenie, učenie určitej náboženskej spoločnosti v SR, prenikanie potenciálne nebezpečných spoločenstiev do edukačného systému prostredníctvom alternatívneho vzdelávania a štatistické informácie o cirkvách a náboženských spoločnostiach.

V zmysle článku 11 Rezolúcie Rady Európy č. 1412 o zriadení inštitúcií poskytujúcich informačné a poradenské aktivity v oblasti novej religiozity, ako aj rezolúcie EÚ o kultoch, je našou stálou úlohou zhromažďovať a analyzovať objektívne informácie (získané z printových a elektronických médií, ale aj z informačných tlačovín a webových stránok nových a neregistrovaných náboženských spoločenstiev, z návštev ich podujatí či osobného kontaktu s ich predstaviteľmi, a v neposlednom rade na základe kontaktov s partnerskými subjektmi v SR i v zahraničí) a sprístupňovať ich verejnosti formou vzdelávacej, konzultačnej, poradenskej a edičnej činnosti, ako aj prostredníctvom našej webovej stránky a médií. Poskytovali sme odborné konzultácie a poradenské služby predovšetkým v oblasti pôsobenia nových náboženských smerov, ako aj konkrétnu a účinnú pomoc osobám, ktoré majú problémy alebo boli poškodené niektorými náboženskými spoločenstvami, resp. manipulatívnym pôsobením v náboženskom prostredí. Osobne, telefonicky alebo písomne (najmä elektronickou poštou) sa na nás v roku 2010 obrátilo vyše 40 klientov, hľadajúcich riešenie problémových situácií, ako aj žiadateľov o informácie orientačného charakteru.

Poskytovali sme konzultácie študentom (30), pri písaní graduačných prác; priebežne sme vypracúvali posudky pre inštitúcie pracujúce s mládežou, policajný zbor i ďalšie inštitúcie a fyzické osoby, poskytovali sme informácie, stanoviská a rozhovory pre médiá atď.

V roku 2010 sa výskum religiozity zameriaval na tieto témy:

Štatistické zisťovanie o cirkvách a náboženských spoločnostiach

Je súčasťou Programu štátnych štatistických zisťovaní SR. Ide o zber údajov prostredníctvom štatistického výkazu KULT 15-01 o cirkvách a náboženských spoločnostiach, ktorý vykonávame na základe poverenia MK SR v spolupráci s Odborom informatiky MK SR. Ročný štatistický výkaz o cirkvi a náboženskej spoločnosti za rok 2009 sme zaslali 30 spravodajským jednotkám. Po zhromaždení a

spracovaní vyplnených výkazov boli tieto vyhodnotené, odborné okomentované a postúpené na ďalšie spracovanie Štatistickému úradu SR prostredníctvom MK SR.

Náboženský extrémizmus a terorizmus

Výskum náboženského extrémizmu a terorizmu sa zameriava na definovanie a objasnenie tohto pojmu a jeho foriem, na jeho právne aspekty, ako aj na náboženskú extrémistickú scénu v SR a zahraničí, s dôrazom na prepojenie národnostne a nábožensky motivovaného extrémizmu a implikácie pre Slovensko, ako aj na pravicový extrémizmus. Zvláštna pozornosť sa venuje úlohám vyplývajúcim z Národného akčného boja proti terorizmu, koncepcie boja proti extrémizmu, Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie, ktoré v rámci úloh rezortu kultúry ústav rieši. Naďalej podporujeme medzináboženský dialóg ako odpoveď na náboženský extrémizmus, v spolupráci s jednotlivými cirkvami a NS. Ústav pokračuje v systematickom vzdelávaní pracovníkov zainteresovaných subjektov v oblasti predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie, zabezpečovaním odbornej poradenskej a konzultačnej činnosti pre orgány štátnej správy a ďalšie inštitúcie.

Zástupkyňa riaditeľky sa ako riadne menovaná členka pravidelne zúčastňovala a aktívne sa zapájala do práce Multidisciplinárnej integrovanej skupiny odborníkov (MISO), zameranej na elimináciu rasovo motivovanej trestnej činnosti a extrémizmu – konali sa dve zasadnutia, 3. marca 2010 a 21. mája 2010. Zasadnutie koncepcnej podskupiny MISO sa uskutočnilo tri razy v prvom polroku.

V dňoch 19. – 23. apríla a 26. – 30. apríla 2010 sa náš odborný pracovník zúčastnil ako prizvaný odborník z praxe komplexnej školskej inšpekcie na Súkromnej základnej škole waldorfskej v Bratislave.

V rámci prednáškovej činnosti má ÚVŠC v trvalej ponuke prednášky pre základné, stredné školy i vysoké školy, policajný zbor a ďalšie inštitúcie.

Zostavili sme, redakčne spracovali a zadali do tlače *Ročenku Ústavu pre vzťahy štátu a cirkví 2009*, ktorá prezentuje skrátenú verziu výročnej správy ÚVŠC za rok 2009, prehľad cirkevnopolitických udalostí roka 2009 ako aj odborné príspevky, ako napr.: systém práva SR a konfesné právo; právna úprava pôsobenia cirkví a náboženských spoločností vo vybraných verejných inštitúciách; svedomie v psychológii a výhrada vo svedomí; kánonický trestný proces – ochrana práva na obhajobu alebo práva na spravodlivý proces; slovenský civilný súd rozhodoval o neplatnosti krstu; kresťanský tradicionalizmus; úskalia waldorfskej školy a ďalšie aktuálne a zaujímavé témy. Ročenka vyšla v júli 2010 v náklade sto kusov.

ÚVŠC má vo svojom sídle v ponuke na predaj vlastné odborné publikácie, vrátane zborníkov z našich odborných podujatí, ktoré sú venované výslovne aj problematike nových a netradičných náboženských i kvázináboženských smerov (napr. Fenomén duchovného vodcu, New Age, Satanizmus – nebezpečenstvo sektárskeho zneužitia, Náboženská skupina ako potenciálny zdroj závislosti, Nebezpečné spoločenstvá, rodina, škola a štát a ďalšie).

Ďalšiemu odbornému vzdelávaniu pracovníkov slúži systematicky budovaná príručná odborná knižnica ÚVŠC. K 31. decembru 2010 bolo evidovaných 2240

titulov. Informácie o nových, aktuálnych tituloch získavame sledovaním ponuky rôznych vydavateľstiev, internetu ako aj návštevou sezónnych knižných trhov: takým je napríklad knižný veľtrh Bibliotéka, na ktorom sa každoročne zúčastňujú i rôzne spirituálne a netradičné náboženské zoskupenia ponúkajúce svoju literárnu produkciu. V nemalej miere pracovníci ÚVŠC priebežne dopĺňajú knižný fond ÚVŠC aj o zahraničné tituly, predovšetkým v anglickom, francúzskom a ruskom jazyku, v rámci zahraničných pracovných ciest alebo prostredníctvom distribučných sietí. Nové tituly sa získavajú vo veľkej miere aj bezplatne, resp. na základe výmeny za nami vydané publikácie.

Náklady: 48 485 EUR

ODBORNÁ SPOLUPRÁCA

Špecifikácia činnosti:

Rozvíjanie odbornej spolupráce najmä prostredníctvom vedeckej činnosti – na národnej i medzinárodnej úrovni s odborníkmi a inštitúciami relevantného zamerania: získavanie informácií, aktuálnych poznatkov, skúseností a kontaktov v zahraničí, odborné konzultácie, organizácia prednášok, seminárov, kolokvií a konferencií s účasťou odborníkov zo SR i zahraničia, prezentácia výskumu v príslušnej oblasti na medzinárodných a domácich fórach a odborných podujatiach, plnenie záväzkov plynúcich z členstva v medzinárodných vedeckých organizáciách a práca v medzinárodných projektoch, odborné príspevky zahraničných expertov v našich publikáciách, ako aj našich pracovníkov v domácich a zahraničných periodikách a publikáciách. Prijatia zahraničných hostí v rámci domácich podujatí; tlmočenie a preklady, súvisiaca korešpondencia.

V roku 2010 sme plnili úlohy súvisiace so stanovenými hlavnými témami odbornej činnosti:

Pastoračná starostlivosť o rodiny s umierajúcimi deťmi

V spolupráci s Detským hospicom Plamienok sme 28. januára 2010 zorganizovali v Bratislave medzinárodný seminár s názvom *A religious view of the final moments near death, personal experiences*, zameraný na pastoračnú starostlivosť cirkví a náboženských spoločností o rodiny s umierajúcimi deťmi. Supervíziu nad podujatím prevzal prof. José Estrugo z Univerzity Valencia. Cieľom je sprostredkovať dialóg medzi rodinami, pomáhajúcimi profesiami a duchovnými cirkví a náboženských spoločností, ktorý by mal vyústiť do konkrétnych modelov spolupráce.

Rok kresťanskej kultúry 2010

V spolupráci s Inštitútom kresťanskej kultúry Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v rámci Roka kresťanskej kultúry 2010 sme usporiadali sériu prednášok zameraných na podporu rozvíjania dialógu medzi kultúrou a vierou, umením a náboženstvom prostredníctvom poznávania a prezentácie hodnôt i tvorcov kresťanského umenia a kultúry. V roku 2010 sme na pôde ústavu usporiadali päť prednášok:

- *Náboženstvo a výtvarné umenie / kresťanstvo a výtvarné umenie* (22. 2. 2010), prednášajúca: PhDr. Alena Piatrová, Inštitút kresťanskej kultúry FF TU v Trnave;
- *Protestantizmus a ikonoklazmus* (26. 4. 2010), prednášajúca: Mgr. Miroslava Valová-Kuracinová, Západoslovenské múzeum Trnava a
- *Pápeži a umenie; vzťah inštitucionalizovanej Cirkvi k umeniu* (26. 4. 2010), prednášajúca: PhDr. Alena Piatrová, Inštitút kresťanskej kultúry FF TU v Trnave;
- *Kultúrne dedičstvo Cirkvi; Bohatstvo alebo ťarcha? Základné legislatívne normy a postupy v starostlivosti o cirkevné kultúrne dedičstvo* (25. 5. 2010), prednášajúci: Ing. arch. Ivan Gojdič, Katedra dejín a teórie umenia FF TU v Trnave
- *Mariánsky kult v umení na Slovensku* (21. 6. 2010), prednášajúca: Mgr. Zuzana Dzurňáková, Katedra dejín a teórie umenia FF TU v Trnave.

Pracovníci ÚVŠC pokračovali v práci v domácich i medzinárodných vedeckých organizáciách zameraných na štúdium náboženstva: SISR, EASR, ISA-RC 22, Spoločnosť pro církevní právo, i v dlhodobých vedeckých projektoch – EUREL, Dialogue and Concertation between Philosophies of Life/Religions and the Public Authorities in Europe.

Medzinárodná spolupráca v oblasti cirkví, nových náboženských hnutí a súvisiacej problematiky pokračovala na báze výmeny informácií, ako aj edičných projektov ústavu či recipročnej účasti na odborných podujatiach s partnerskými organizáciami a inštitúciami v zahraničí (dnes udržiavame kontakty s približne 50 subjektmi).

Spolupráca ÚVŠC sa rozvíjala najmä s týmito medzinárodnými vedeckými organizáciami zameranými na štúdium náboženstva:

- ✓ C.I.A.O.S.N. (Informačné a poradenské centrum pre problematiku škodlivých sektárskych organizácií, federálne centrum zriadené zákonom z roku 1998, Belgicko), výmena informácií a vzájomné poskytovanie odb. príspevkov, výmena odb. titulov, poradenstvo;
- ✓ FECRIS (Európska federácia výskumných a informačných centier o sektách, Franc.), ÚVŠC je od roku 2000 členom-korešpondentom; organizačná a administratívna súčinnosť na báze členstva (i s členskými organizáciami, keďže FECRIS zastrešuje viac ako 40 asociácií z 26 krajín); konzultácie a výmena informácií o novej religiozite v špeciálnom internetovom fóre;
- ✓ INFORM (nezávislá inštitúcia zriadená s pomocou britského ministerstva vnútra a tradičných cirkví, skúmajúca novú religiozitu, so sídlom v Londýne, Veľká Británia), výmena informácií a odborných materiálov, odborný príspevok riaditeľky INFORM-u z medzinárodnej konferencii *Financovanie cirkví a náboženských spoločností na začiatku 21. storočia*, Bratislava – Nitra, 2009, uverejnený v našom zborníku;

- ✓ ISSR (Medzinárodná spoločnosť sociológie náboženstiev), návšteva podujatí, organizovaných ISSR, odoberanie periodika Social Compass;
- ✓ ISORECEA (Združenie pre medzinárodné štúdium náboženstva vo východnej a strednej Európe, medzinárodná organizácia s individuálnym členstvom), účasť na podujatiach organizovaných ISORECEA, výmena informácií o stave religiozity;
- ✓ Direction de l'architecture et du patrimoine (Sekcia architektúry a kultúrneho dedičstva Ministerstva kultúry a komunikácie Francúzska), výmena informácií, odborných materiálov, recipročná účasť na podujatiach (Sylvie Grenet);
- ✓ Universitair Centrum Sint-Ignatius, Antverpy, Belgicko, výmena informácií, konzultácie;
- ✓ Jesuit Centre for Faith and Justice, Dublin, Írsko, výmena informácií, tlačovín;

Riadne sme si plnili všetky záväzky plynúce z nášho členstva v medzinárodných organizáciách, v ktorých je naša účasť pre ÚVŠC prínosom:

- Fédération Européenne des Centres de Recherche et d'Information sur le Sectarisme (Európska federácia výskumných a informačných centier o sektárstve) – FECRIS (od r. 2000)
- Společnost pro církevní právo – SPCP (od r. 1999)
- International Society for the Sociology of Religion (Medzinárodná spoločnosť pre sociológiu náboženstva) – ISSR/SISR (od r. 2003)
- International Study of Religion in Central and Eastern Europe Association (Združenie pre medzinárodný výskum náboženstiev v strednej a východnej Európe) – ISORECEA (od r. 2002)
- International Sociological Association (Medzinárodná sociologická asociácia) – ISA (od r. 2004)

Z hľadiska získavania nových informácií a skúseností, nadväzovania a rozvíjania kontaktov ako aj prezentácie našich poznatkov a výsledkov výskumu je relevantná účasť zástupcov ÚVŠC na odborných podujatiach doma i v zahraničí.

V roku 2010 sa pracovníci ÚVŠC aktívne zúčastnili na týchto domácich a zahraničných podujatiach:

- európsky medzinárodný kongres *Dialogue and Concertation between Philosophies of Life/Religions and the Public Authorities in Europe. Challenges and Limits of New Forms of Governance*, 9. – 10. 3. 2010, Gent, Belgicko – aktívna účasť s prednáškou „Dialogue and Concertation between Philosophies of Life/Religions and the Public Authorities in Slovakia“;
- konferencia *Autorities publiques, concertations interreligieuses et dialogues interconvictionnels*, 11. – 12. 3. 2010, Louvain la Neuve, Belgicko – aktívna účasť, moderovanie časti podujatia;
- medzinárodná konferencia *Nové náboženské hnutia, sekty a alternatívna spiritualita v kontexte postmoderny*, 24. 3. 2010, Prešov, prednáška publikovaná v zborníku;

- medzinárodná konferencia *Welfare of the Child and Beliefs of the Parents*, 23. 4 – 24. 4. 2010, Nikózia, Cyprus – aktívna účasť s prednáškou „Parents Religion and Children’s Welfare. Two Cases of Experimental Schools in Slovakia“;
- konferencia *Duchovní život ve svobodné společnosti. Dvacet let náboženské svobody u nás*, 10. – 11. 3. 2010, Praha, Husitská teologická fakulta Karlovej univerzity; aktívna účasť dvoch pracovníkov ÚVŠC s prednáškou na tému „Náboženstvo a sloboda“;
- *Konferencia o boji proti extrémizmu*, 23. – 24. 3. 2010, Bratislava, Hotel Bôrik – účasť dvoch pracovníkov;
- konferencia *Likvidácia reholí a ich život v ilegalite v rokoch 1950 – 1989*, pri príležitosti 60. výročia zásahu proti reholiam v ČSR (akcie K a R), 5. a 6. 5. 2010, Bratislava, aula RKCMBF UK; účasť jednej pracovníčky;
- medzinárodná konferencia *Religion and the Secular State*, 28. 7. – 2. 8. 2010, Washington, USA; aktívna účasť s prednáškou;
- prednáška Jiřího Přibáňa *Kolektívna pamäť – právne a etické paradoxy*, ktorú usporiadala Sekcia sociológie kultúry, Slovenská sociologická spoločnosť pri SAV a Katedra kulturológie FiF UK v Bratislave, 21. 9. 2010, Rektorát UK v Bratislave; účasť jednej pracovníčky;
- verejné podujatie v rámci cyklu *Europe talks to Europe* na tému *Multiculturalism at its limits?* (prednášatelia Kenan Malik a František Šebej), 30. 9. 2010, Zichyho palác, Bratislava; účasť jednej pracovníčky;
- slávnostná konferencia *Dotyky viery a kultúry*, usporiadaná redakciou časopisu *Viera a život*, vydavateľstvom Dobrá kniha a UPC, 7. 12. 2010, Univerzitné pastoračné centrum v Mlynskej doline, Bratislava, účasť jednej pracovníčky.

Prezentácii našich poznatkov doma i v zahraničí slúžia aj publikačné aktivity našich pracovníkov:

MORAVČÍKOVÁ, Michaela. Kresťanstvo uprostred plurality kultúr. *Viera a život. Časopis pre kresťanskú orientáciu*. 1/2011, XXI. r. ISSN 2335-6771. s. 3 - 11

MORAVČÍKOVÁ, Michaela. Nové náboženské hnutia v kontexte novej legislatívy upravujúcej vzťahy štátu a cirkví v Slovenskej republike. In KARDIS, Kamil, KARDIS, Mária (eds.) *Nové náboženské hnutia, sekty a alternatívna spiritualita v kontexte postmodernity*. Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta PU v Prešove, 2010. s. 183 – 190. ISBN 978-80-555-0190-1.

MORAVČÍKOVÁ, Michaela – NÁDASKÁ, Katarína. Príklad reštitúcie kláštora v Marianke In MORAVČÍKOVÁ, Michaela (ed.) *Reštitúcie cirkevného majetku*. Bratislava: Ústav pre vzťahy štátu a cirkví, 2010. s. 106 – 113. ISBN 978-8089096-48-0; a v anglickej verzii:

MORAVČÍKOVÁ, Michaela – NÁDASKÁ, Katarína. Example of Restitution of the Marianka Monastery. In MORAVČÍKOVÁ, Michaela (ed.) *Restitutions of Church Property*. Bratislava: Ústav pre vzťahy štátu a cirkví, 2010. s. 113 - 120. ISBN 978-8089096-49-7.

MORAVČÍKOVÁ, Michaela. Telo zo zeme a dych života. Mystický rituál stvorenia golema. In TARCALOVÁ, Ludmila (zost.) *Tělo jako kulturní fenomén*. Uherské

- Hradiště: Slováké muzeum v Uherském Hradišti, 2010. s. 225 – 234. ISBN 978-80-89096-49-7.
- MORAVČÍKOVÁ, Michaela. Religion, Law, and Secular Principles in the Slovak Republic. In MARTINEZ-TORRÓN, Javier, DURHAM, Jr., Cole, W. (eds.) *Religion and the Secular State: National Reports. /La religion et l'État laïque: Rapports nationaux*. Washington, D. C.: The International Center for Law and Religion Studies, Brigham Young University, 2010. s. 615 – 628. ISBN 978-1-56592-479-6. (celkový počet strán 827)
- MORAVČÍKOVÁ, Michaela. Recenzia/ TENACE, Michelina. *Služba predstavených v cirkvi. Pojednání o svěřené moudrosti*. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2009. 151 s. *Viera a život. Časopis pre kresťanskú orientáciu*. 4/2010, XX. r. ISSN 2335-6771. S. 86 – 89.
- MORAVČÍKOVÁ, Michaela. Kúpeľ v najcelistvejšej zrozumiteľnosti. Claude Lévy-Strauss (28. 11. 1908 – 30. 10. 2009). Ročenka Ústavu pre vzťahy štátu a cirkví 2009. Bratislava: Ústav pre vzťahy štátu a cirkví, 2010. S. 305 – 306. ISBN 978-80-89096-41-1.
- MORAVČÍKOVÁ, Michaela. Recenzia/ ŠAK, Štefan. *Počiatky kresťanskej misie*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove - Pravoslávna bohoslovecká fakulta, 2007. 158 s. Ročenka Ústavu pre vzťahy štátu a cirkví 2009. Bratislava: Ústav pre vzťahy štátu a cirkví, 2010. S. 280 – 285. ISBN 978-80-89096-41-1.
- MORAVČÍKOVÁ, Michaela. Recenzia/ Tomáš ŠPIDLÍK: *Jak očistiť své srdce?* Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2005. 91 s. *Viera a život. Časopis pre kresťanskú orientáciu*. 3/2010, XX. r. ISSN 2335-6771. S. 88 – 89.
- MORAVČÍKOVÁ, Michaela. Spoločne s Alfonsom Riobóm Regulación legal de la problemática del aborto en la República Eslovaca In *Revista General de Derecho Canónico y Derecho Eclesiástico del Estado* 23 (2010) http://www.iustel.com/v2/revistas/detalle_revista.asp?id=2, ISSN 1696-9669
- MORAVČÍKOVÁ, Michaela. O zneužívaní náboženstva, nehodných vodcoch a potrebe citlivého svedomia. Na margo dvoch kníh. *Viera a život. Časopis pre kresťanskú orientáciu*. 2/2010, XX. r. ISSN 2335-6771. S. 74 – 77.
- MORAVČÍKOVÁ, Michaela. Recenzia/AXELROD, Cyril: *Za svetlom v tichu a tme*. Banská Bystrica: Kresťanské centrum nepočujúcich na Slovensku, 2009. 153 s. *Viera a život. Časopis pre kresťanskú orientáciu*. 1/2010, XX. r. ISSN 2335-6771. S. 89 – 91.
- LOJDA, Miroslav. Recenzia/ DUGIGNAN, John, TALLANT, Nicola: *The Complex – an Insider exposes the Covert World of Church of Scientology*. Dublin: Merlin Publishing, 2008. 318 s. Ročenka Ústavu pre vzťahy štátu a cirkví 2009. Bratislava: Ústav pre vzťahy štátu a cirkví, 2010. S. 307 – 309. ISBN 978-80-89096-41-1.
- LOJDA, Miroslav. Recenzia / BAGLIO, Matt: *Rituál – príbeh moderného exorcisty*. Praha: Volvox Globator, 2010. 252 s. Rozmer. *Časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu*. 2/2010, XIII. r. ISSN 1335-2660. S. 35.
- VALOVÁ, Eleonóra. Recenzia/ KRASNOVSKÁ, Elena (ed.): *Z problematiky náboženských výrazov v spisovnej slovenčine*. Bratislava: VEDA, 2009. 278 s.

Ročenka Ústavu pre vzťahy štátu a cirkví 2009. Bratislava: Ústav pre vzťahy štátu a cirkví, 2010. S. 310 – 314. ISBN 978-80-89096-41-1.

Veľkým prínosom pre zvýšenie informovanosti odbornej verejnosti v SR boli v roku 2010 aj návštevy zahraničných expertov, neraz spojené s prednáškami, prípadne ich aktívnou účasťou na odborných podujatiach ÚVŠC alebo ich participáciou na edičných projektoch ústavu. Cieľom týchto projektov bolo odpovedať na aktuálne čiastkové otázky týkajúce sa hlavných strategických úloh, ktoré v súčasnosti SR rieši: financovanie cirkví a reštitúcie cirkevného majetku, spiritualita, cirkevné právo, konfesné právo, sociológia a filozofia náboženstva, multikulturalita atď.

Náklady: 24 240 EUR

ANALÝZA VZŤAHOV ŠTÁTU A CIRKÍ

Špecifikácia činnosti:

Ide o základný a aplikovaný výskum, zameraný na vývoj vzťahov štátu a cirkví v SR a vo svete, najmä v oblasti bilaterálnych a multilaterálnych vzťahov medzi štátmi a cirkvami, registrácie cirkví a náboženských spoločností ako špecifického nástroja štátov pri uplatňovaní cirkevnej politiky, ekonomického zabezpečenia cirkví a stavu reštitúcií cirkevného majetku, najmä v súvislosti s podporou cirkví a náboženských spoločností zo štátneho rozpočtu. Výskum je zameraný na ekonomické, právne, politické, bezpečnostné i spoločenské aspekty vzťahu štátu a cirkví v SR a vo svete.

Súčasťou vytvorenia si celkového obrazu je monitoring cirkevnopolitických udalostí a zostavenie ich prehľadu (súčasť ročenky), budovanie odbornej knižnice. Naďalej aktuálnou je analýza a spolupráca pri spracovaní zmluvných dokumentov medzi SR, Svätou stolicou a registrovanými cirkvami a NS.

Venujeme sa príprave súhrnného materiálu, mapujúceho a hodnotiaceho proces reštitúcií z hľadiska občianskeho a cirkevného práva a objasneniu problematiky majetku cirkví, ako aj vytvoreniu podkladového materiálu pre rozhodovanie v rámci prípravy nových právnych noriem upravujúcich ekonomické zabezpečenie cirkví a NS.

V marci a apríli 2010 sme zabezpečili vypracovanie Analýzy financovania cirkví a náboženských spoločností v SR so zameraním na súčasnosť, možné perspektívy a prípadné komparácie s krajinami s obdobnou právnou tradíciou a religiózno-demografickou situáciou – z externého prostredia, ktorá bude ďalej využitá.

Spoločne s A. Riobóm Servánom sme vypracovali príspevok *Regulación legal de la objeción de conciencia al aborto en la República Eslovaca* pre *Revista General de Derecho Canónico y Derecho Eclesiástico del Estado* 23 (2010).

Organizovanie vlastných odborných podujatí je dôležitým prameňom sprostredkovania a výmeny nových poznatkov a skúseností v oblasti výskumu vzťahov štátu a cirkví, no nenahraditeľná je aj účasť našich odborných pracovníkov na odborných podujatiach iných inštitúcií. Pracovníci ÚVŠC sa aktívne zúčastňovali na relevantných zahraničných i domácich podujatiach venovaných rôznym aspektom vzťahov štátu a cirkví (bližšie o nich pozri v časti *Odborná spolupráca*):

- medzinárodný kongres *Dialogue and Concertation between Philosophies of Life/Religions and the Public Authorities in Europe. Challenges and Limits of New Forms of Governance*, marec 2010, Gent, Belgicko;

- konferencia *Autorities publiques, concertations interreligieuses et dialogues interconvictionnels*, marec 2010, Louvain la Neuve, Belgicko;
- medzinárodná konferencia *Welfare of the Child and Beliefs of the Parents*, apríl 2010, Nikózia, Cyprus;
- konferencia *Duchovní život ve svobodné společnosti. Dvacet let náboženské svobody u nás*, marec 2010, Praha;
- konferencia *Likvidácia reholí a ich život v ilegalite v rokoch 1950 – 1989*, máj 2010, Bratislava;
- konferencia *Religion and the Secular State*, júl/august 2010, Washington, USA;
- cyklus *Europe talks to Europe*, september 2010, Bratislava.

ÚVŠC podľa aktuálnej potreby spolupracoval na poli štátno-cirkevnej problematiky s Ministerstvom kultúry SR a ďalšími ÚOŠS. Na vyžiadanie vypracúval odborné posudky a stanoviská pre ÚOŠS, najmä pre zriaďovateľa – MK SR, ďalej pre MV SR (posudzovanie žiadostí o registráciu občianskych združení zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov), pre MZV SR a i. ÚVŠC pokračoval v budovaní databázy slovenských právnych noriem (v rámci rôznych rezortov), ktoré sa týkajú pôsobenia cirkví a náboženských spoločností v SR.

ÚVŠC v roku 2010 participoval na týchto domácich a medzinárodných projektoch:

EUREL – Sociological and Legal Data on Religions in Europe, vedie Francis Messner, Sociétés, Droit et Religion en Europe, CNRS Strasbourg;

Islamic Education in Europe – the Austrian Model (Islamské vzdelávanie v Európe – rakúsky model), Viedenská univerzita, Rakúsko;
Zodpovedne.sk – účasť v poradnom orgáne.

Náklady: 48 485 EUR

Prioritné projekty

V rámci schválených prioritných projektov na rok 2010 sme realizovali:

Cirkvi a právo

Výstupom tohto projektu boli dve monografické publikácie: R. Čikeš: *Vzťahy štátu a cirkví na Slovensku* a D. Němec: *Konkordátní smlouvy Svatého stolce s postkomunistickými zeměmi (1990 – 2008)*. Práca R. Čikeša sa venuje rôznym aspektom vzťahu štátu a cirkví na Slovensku. Jadro publikácie tvorí charakteristika súčasného legislatívneho zabezpečenia vzťahov štátu a cirkví s priblížením najdôležitejších foriem vzájomnej interakcie predmetných subjektov, ako aj komparácia so susednými krajinami v rámci predmetnej problematiky. D. Němec sa vo svojej práci venuje vecným definíciám právnych kategórií, právnych aspektov oboch strán konkordátnych zmlúv aj v konfrontácii s mestským štátom Vatikán; postaveniu konkordátnych zmlúv v hierarchii prameňov práva, pričom zohľadňuje rôzne systémy štátneho práva a taktiež konkrétnym zásadám nového právneho riešenia postavenia a pôsobenia cirkví v jednotlivých postkomunistických krajinách so zvláštnym zreteľom na katolícku cirkev; súčasným konkordátnym zmlúvám a ich

porovnaní s predošlými; súvisiacim zmenám a zriaďovaniu cirkevných organizácií. Zabezpečili sme redakčné spracovanie a vydanie oboch monografií – knihy vyšli v apríli, resp. júli 2010.

Financovanie cirkví a náboženských spoločností v 21. storočí a reštitúcie cirkevného majetku

Prioritný projekt nadväzuje na medzinárodnú odbornú konferenciu, ktorú usporiadal ÚVŠC v spolupráci s MK SR, pod záštitou ministra kultúry Mareka Maďariča, v Bratislave a Nitre v októbri 2009. Išlo o vydanie zborníka prednášok z konferencie a odborných textov od takmer 60 expertov z 22 krajín celého sveta, v slovenskej a anglickej verzii, a o vydanie monografie venovanej doterajšiemu spôsobu a priebehu uplatňovania reštitučných nárokov cirkví a náboženských spoločností, najmä v Slovenskej republike a Českej republike, ako aj v ostatných krajinách strednej a východnej Európy – takisto v slovenskej a anglickej verzii. Formou výstupu projektu sú štyri publikácie: *Financovanie cirkví a náboženských spoločností v 21. storočí*, *Financing of Churches and Religious Societies in the 21st Century*, *Reštitúcie cirkevného majetku* a *Restitutions of Church Property*. Realizovali sme úlohy spojené so zabezpečením odborných príspevkov a ich prekladov do slovenčiny, resp. angličtiny, redakčnými prácami a prípravou kníh do tlače. Publikácie vyšli v decembri 2010.

Náboženské korene pravcového extrémizmu; Náboženský extrémizmus ako politický fenomén v Európe a na Slovensku

Projekt sa zameriava na skúmanie náboženského extrémizmu ako jedného z fenoménov novej religiozity. Predmetom analýzy je samotný pojem náboženského extrémizmu. Výstupom projektu malo byť vydanie dvoch publikácií, ktorých cieľom bolo priblížiť zainteresovaným odborníkom, ale i záujemcom z radov laikov túto aktuálnu problematiku a poukázať na problémy s ňou späté ako aj na náboženské pozadie a súvislosti. Vydaná publikácia *Náboženské korene pravcového extrémizmu* je zborníkom prednášok slovenských a českých odborníkov – účastníkov seminára, ktorý Ústav pre vzťahy štátu a cirkví usporiadal 22. októbra 2009 v Bratislave. Realizovali sme práce súvisiace s vydaním tejto publikácie (redakčné spracovanie, korektúry, zadanie do tlače), ktorá vyšla v júni 2010. Druhá časť projektu – vydanie monografickej publikácie *Náboženský extrémizmus ako politický fenomén v Európe a na Slovensku* – sa nerealizovala pre akceptovanú výpoveď zo strany pracovníčky zodpovednej za realizáciu toho projektu.

Pastorácia drogovo závislých

Odborný seminár, ktorý usporiadal Ústav pre vzťahy štátu a cirkví 5. októbra 2010 v spolupráci s Cirkevným odborom MK SR v Účelovom zariadení MK SR na Bielej ulici v Bratislave. Cieľom bolo upriamiť pozornosť na dobré praxe viacerých cirkví a náboženských spoločností pri riešení tejto závažnej problematiky závislostí, výmena skúseností a podpora prostredníctvom informovania o možnostiach grantov, vzdelávania, spolupráce a konkrétnych zariadeniach pre pomoc. Súčasťou bol aj panel venovaný problematike obchodovania s ľuďmi a prevencií.

Neocharizmatické hnutie na Slovensku

Dňa 18. augusta 2010 sme v sídle ústavu usporiadali odborný seminár *Neocharizmatické hnutie na Slovensku*, ktorý bol výsledkom niekoľkomesačného rovnomenného prioritného vedeckého projektu zaoberajúceho sa analýzou základných aspektov teológie a praxe Kresťanských spoločenstiev, ktorý sa realizoval v odbornej spolupráci s Ľubomírom Martinom Ondrášekom, M.Div., Th.M.

z University of Chicago. Výstupom projektu bude rovnomenná publikácia, ktorú plánujeme vydať knižne v roku 2011.

Edičná činnosť

V roku 2010 ÚVŠC vydal – zostavil, redakčne spracoval, vrátane prekladov, a zadal do tlače – 8 publikácií (7 v rámci prioritných projektov, 1 bola financovaná z bežných prostriedkov organizácie). Grafické spracovanie a tlač všetkých publikácií bola zadaná dodávateľskému subjektu, vybratému na základe prieskumu trhu (podprahová metóda s nižšou cenou), ktorý uskutočňujeme každý rok v januári/februári.

Publikácie sa bezodplatne poskytujú zahraničným hosťom a zahraničným inštitúciám ako propagácia práce ústavu, alebo formou recenzných výtlačkov, v zásade sú však určené na predaj za ceny stanovené cenovou komisiou ÚVŠC. Priemerná návratnosť v roku 2010 bola 57 % (32 – 90%): napriek našej snahe určovať ceny vo výške stopercentnej návratnosti priamych nákladov, pri relatívne vysokých finančných nákladoch (aj v dôsledku nízkeho nákladu titulov) a reálnej marže kníhkupcov by bola takto stanovená cena privysoká a z hľadiska predajnosti nereálna.

Publikačnou činnosťou však ÚVŠC zapíňa informačnú medzeru v oblasti (menšinovej) odbornej literatúry venovanej religiozite na našom trhu a aj touto formou si plní informačnú povinnosť voči slovenskej odbornej a laickej verejnosti, čo je jedným z hlavných cieľov existencie pracoviska. Témami publikácií sa snažíme pokryť spoločensky aktuálnu (i vo forme možných podkladov pre rozhodovanie štátnych orgánov), v slovenčine dosiaľ dostatočne nespracovanú oblasť výskumu religiozity.

Ponuka publikácií sa priebežne aktualizuje na webovej stránke ÚVŠC. Ponukový list publikácií spolu s objednávkovým lístkom je uverejnený na adrese <http://www.duch.sk/?lang=sk&view=publikacie>.

Predaj sa realizuje aj priamo v sídle ÚVŠC, ďalej počas podujatí organizovaných ÚVŠC, ako aj zasielaním prostredníctvom pošty, na základe objednávky na dobierku alebo na faktúru (k cene kníh v takom prípade účtujeme balné a poštovné podľa platných cenových taríf), príp. sprostredkované formou zmluvného komisionálneho predaja so subjektmi realizujúcimi predaj kníh v sieti vybraných kníhkupectiev (v roku 2010 sme pokračovali v spolupráci v rámci komisionálneho predaja s firmami: ZAEX, Artforum, Academia, VBH-Jonatán, Petra v Prešove, SSV v Trnave, Katarína Hrdá – právnická literatúra); predaj a distribúciu našich publikácií v rámci ČR zabezpečuje firma Slovenská kniha Praha. Pracovníci ÚVŠC tiež aktívne participujú na propagácii edičných výstupov ÚVŠC (zasielanie aktuálnych ponukových listov knižniciam v SR, uverejňovanie inzerátov v tlači apod.).

Vďaka koncepcii vydávania niektorých našich publikácií v bilingválnej forme (anglicko-slovenská mutácia) rozšíril sa okruh recipientov publikovaných poznatkov a záber propagácie práce ÚVŠC aj v zahraničí, a tým aj predajnosť našich titulov zahraničným záujemcom.

V roku 2010 sme zostavili a vydali tieto tituly:

Vzťahy štátu a cirkví na Slovensku (R. Čikeš)

Publikácia sa zaoberá vzťahmi štátu a cirkví na Slovensku so zreteľom na vývoj po udalostiach z novembra 1989, ktoré priniesli zmeny v spoločnosti výrazne

ovplyvňujúce náboženskú slobodu, ako aj vzájomnú koexistenciu medzi štátom a cirkvami pôsobiacimi u nás. Tieto zmeny a ich chronologický vývoj, komparácia s ostatnými krajinami i následná analýza sa stali zaujímavým námetom pre túto publikáciu.

Konkordátní smlouvy Svatého stolce s postkomunistickými zeměmi (1990 – 2008) (Damián Němec)

Autor sa vo svojej práci venuje vecným definíciám právnych kategórií, právnych aspektov oboch strán konkordátnych zmlúv aj v konfrontácii s mestským štátom Vatikán; postaveniu konkordátnych zmlúv v hierarchii prameňov práva, pričom zohľadňuje rôzne systémy štátneho práva, ako aj konkrétnym zásadám nového právneho riešenia postavenia a pôsobenia cirkví v jednotlivých postkomunistických krajinách so zvláštnym zreteľom na katolícku cirkev; súčasným konkordátnym zmluvám a ich porovnaním s predošlými; súvisiacim zmenám a zriaďovaniu cirkevných organizácií.

Ročenka Ústavu pre vzťahy štátu a cirkví 2009 (M. Moravčíková – E. Valová, ed.)

Ročenka prezentuje skrátenú verziu výročnej správy ÚVŠC za rok 2009, prehľad cirkevnopolitických udalostí roka 2009 v SR a zahraničí ako aj odborné štúdie na aktuálne témy, ako napr.: systém práva SR a konfesné právo; právna úprava pôsobenia cirkví a náboženských spoločností vo vybraných verejných inštitúciách; svedomie v psychológii a výhrada vo svedomí; kánonický trestný proces – ochrana práva na obhajobu alebo práva na spravodlivý proces; rozhodovanie slovenského civilného súdu o neplatnosti krstu; kresťanský tradicionalizmus; úskalia waldorfskej školy a ďalšie zaujímavé príspevky.

Náboženské korene pravicového extrémizmu (L. Grešková, ed.)

Odborná publikácia vychádzajúca z medzinárodného odborného seminára, ktorý usporiadal Ústav pre vzťahy štátu a cirkví v roku 2009. Okrem problému islamského náboženského extrémizmu sa Európa dneška musí vyrovnávať s ďalším problémom, a to s extrémnou pravicou, ktorá je s náboženstvom rovnako spätá ako islamský extrémizmus, i keď sa to môže zdať na prvý pohľad málo pravdepodobné. Preto nosnou témou tejto publikácie, za účasti relevantných expertov zo SR a ČR, je odborná diskusia o aktuálnych otázkach a výzvach v oblasti nábožensky orientovaného pravicového extrémizmu.

Financovanie cirkví a náboženských spoločností v 21. storočí (M. Moravčíková – E. Valová, ed.)

Zborník referátov z prvej časti rovnomennej medzinárodnej odbornej konferencie, ktorú usporiadal ÚVŠC v spolupráci s MK SR 14. – 16. 10. 2009 v Bratislave a Nitre. Cieľom konferencie bola komparácia a zhodnotenie doterajšieho spôsobu financovania cirkví a náboženských spoločností v rôznych krajinách Európy a sveta so zreteľom na získanie skúseností z osvedčenej praxe ako aj na vyvarovanie sa negatívnym javom. Zúčastnení experti prezentovali špecifické modely financovania a priblížili historické, ekonomické, religiózno-demografické, spoločenské, politické a ďalšie súvislosti vzniku a zaužíwanej praxe financovania cirkví vo svojich krajinách.

Financing of Churches and Religious Societies in the 21st Century (M. Moravčíková, E. Valová, eds.)

- anglická verzia zborníka Financovanie cirkví a náboženských spoločností v 21. storočí

Reštitúcie cirkevného majetku (M. Moravčíková, ed.)

Monografia sa venuje doterajšiemu spôsobu uplatňovania reštitučných nárokov cirkví a náboženských spoločností, priebehu reštitúcií, priblíženiu sporov súvisiacich so snahou o reštituovanie majetku cirkví, stavu reštituovaného majetku a jeho prínosu v ekonomickom živote cirkví najmä v SR a ČR, ako aj vo vybraných krajinách strednej a východnej Európy.

Restitutions of Church Property (*M. Moravčíková, ed.*)

- anglická verzia zborníka Reštitúcie cirkevného majetku

Náklady na edičnú činnosť: 20 121,25 EUR

Tabuľka č. 4.2

Vybrané výkonové ukazovatele za rok 2010 a porovnanie s rokom 2009

Ukazovateľ	2009	2010	Index (2/1)
a	1	2	3
výnosy celkom	171 571	152 446	0,88
prevádzkové dotácie	162 565	145 775	0,90
tržby z predaja výr. a služieb	3 766	3 505	0,93
ostatné výnosy	5 240	3 166	0,60
Náklady na hlavnú činnosť	171 304	152 289	0,89
spotrebované nákupy	7 253	8 273	1,14
služby	62 778	33 611	0,54
osobné náklady	96 925	106 315	1,09
dane a poplatky	404	56	0,14
ostatné náklady	209	136	0,65
odpisy	842	273	0,32
tvorba zák. rezerv	2 893	3 500	1,20
Hospodársky výsledok	267	157	0,59

3.2 Rozpočet organizácie – plnenie záväzných ukazovateľov a limitov štátneho rozpočtu a hospodárenie organizácie, vrátane informácie o vykonaných rozpočtových opatreniach

V roku 2010 bola činnosť organizácie financovaná z dvoch programov:

08S010A – financovanie hlavnej činnosti organizácie /

08T0103 – financovanie prioritných programov

Program	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť
08S	129 308	129 308	129 308
08T		29 100	29 100

K 31.12.2010 boli poukázané na účet organizácie finančné prostriedky v sume 100 % schváleného rozpočtu v programe 08S010A.

Závazný ukazovateľ – bežné výdavky celkom (600) – 129 308 eur, z toho: mzdy, platy a služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania – (610) 61 674 eur.

Stav zamestnancov – orientačný ukazovateľ 7

– skutočnosť 5,6 (5 celých úväzkov, 2 skrátené úväzky)

Rozpočtovým opatrením č. 1 boli organizácii poukázané finančné prostriedky v programe 08T0103 na schválené aktivity v sume 29 100 eur.

3.2.1. Plnenie ukazovateľov rozpočtu v tom:

a) Prevádzkové dotácie – bežný transfer – hodnotenia čerpania, komentár k odchýlkam (podľa jednotlivých oblastí – spotrebované nákupy, služby, mzdové náklady (v tom rozbor zamestnanosti), dane a poplatky, ostatné náklady, analýza nákladov na prevádzku budov.

Čerpanie bežného transferu podľa jednotlivých účtov

Spotrebované nákupy – položka 501 – spolu 8 273 eur.

Drobný hmotný majetok v sume 5 380 eur, kancelársky materiál – 1 185 eur, denná tlač a časopisy – 720 eur, knihy – 836 eur, materiál ostatné – 152 eur.

Oprava a údržba majetku – položka 511 – 78 eur.

Cestovné náhrady – položka 512 – spolu 1 157 eur. Pracovné cesty sú súčasťou hlavnej činnosti organizácie, keď odborní pracovníci svojou aktívnou účasťou, t. j. formou odborných prednášok, diskusných príspevkov, resp. vedením odborných panelov na konferenciách, kolokviách, seminároch a iných podujatiach prezentujú výsledky nášho výskumu na domácej a medzinárodnej úrovni a získavajú nové kontakty pre spoluprácu pri realizácii našich projektov (tabuľka č. 13).

Náklady na reprezentáciu – položka 513 – 155 eur. Čerpanie uvedenej položky priebežne, semináre, zasadnutia komisií, návštevy v sídle ústavu.

Ostatné služby – položka 518 – spolu čerpanie 32 221 eur.

V tom: poštovné – 702 eur, telefóny – 1 258 eur, nájomné – 7 443 eur, internetové pripojenie – 976 eur, preklady – 1 683 eur, školenia a semináre – 151 eur, softvér – 352 eur, tlač publikácií – 15 193 eur, správa registratúry – 303 eur, návrhy obálok – 509 eur, aktualizácia webovej stránky – 160 eur, vypracovanie odborných textov – 880 eur, právne služby – 350 eur, služby súvisiace s organizáciou podujatí – 184 eur, ostatné služby – 2 013 eur, provízia za stravovacie poukážky – 64 eur.

Ostatné náklady – položka 52 – spolu 106 315 eur.

Mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnania – 63 631 eur, ostatné osobné náklady – 17 392 eur, náklady na sociálne poistenie – 22 073 eur. Sociálne náklady – 3 219 eur, z toho tvorba SF – 727 eur, náklady na stravovanie zamestnancov – 1 848 eur, DPN – 500 eur, pracovná zdravotná služba – 145 eur. Skutočnosť o čerpaní miezd za rok

(tabuľka č. 2) vyjadruje výdavky na mzdy pracovníkov za sledované obdobie 12/2009 až 1-11/2010.

Skutočné čerpanie finančných prostriedkov zo ŠR za rok 2010 vyjadruje výdavky za obdobie 1 – 11/2010.

Čerpanie mzdových prostriedkov, odvody do poisťovní, porovnanie na plán (zdroj 111):

Výdavky	Plán v eurách	Skutočnosť v eurách	Čerpanie k 31.12.2010
mzdy za 5 mesiacov	61 674	53 218	86 %
poisťovne	21 576	18 838	87 %

Jeden pracovník je uvoľnený na výkon verejnej funkcie a jedna pracovníčka je na rodičovskej dovolenke. Odborné práce vyplývajúce z ich pracovnej činnosti sú vykonávané čiastočne ostatnými pracovníkmi, čiastočne dodávateľsky alebo na základe dohôd o vykonaní práce (tabuľka č. 2).

Účet 538 – ostatné náklady na prevádzkovú činnosť – spolu 56 eur. Koncesionárske poplatky 56 eur.

Účet 548 – členské poplatky – platené po predchádzajúcom súhlase zriaďovateľa.

Odpisovanie majetku – účet 551 – spolu 273 eur. Majetok organizácie je priebežne odpisovaný podľa odpisového plánu. Investičný majetok bol v minulých rokoch obstarávaný z kapitálového transferu. Vytvorené odpisy sú zároveň účtované dvomi zápismi náklady/oprávky (551/08) a zápisom zúčtovanie transferov/výnosy (353/682).

Finančné náklady – položka 56 – spolu 125 eur. V tom ostatné finančné náklady – 80 eur, poistenie osôb – 45 eur.

Organizácia sídli v podnájme, v priestoroch budovy Centrálnaj servisnej organizácie MK SR. Náklady na nájomné a prevádzkové náklady sú vyčíslené v položke služieb. Mesačná platba podľa zmluvy – 615 eur, formou preddavkov. K 31.12. kalendárneho roka náklady súvisiace so zúčtovaním (doplatky za el. energiu, vodu, plyn) za kalendárny rok.

Jednotlivé položky rozpočtu podľa kategórií priebežne plnené, nebolo potrebné na úrovni organizácie vykonať žiadne opatrenia (tabuľka 1a).

b) Dotácie na investície – kapitálový transfer – hodnotenie čerpania poskytnutého kapitálového transferu, komentár k odchýlkam vrátane prehľadu čerpania prostriedkov na nákup hmotného a nehmotného investičného majetku.

Na rok 2010 nemala organizácia schválený kapitálový transfer. Z uvedeného dôvodu nečerpala žiadne finančné prostriedky na nákup hmotného a nehmotného investičného majetku (tabuľky 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9).

3.2.2. Rozbor nákladov a výnosov – hodnotenie, vrátane komentára k odchýlkam v rozsahu tabuľky č. 1 (1a, 1b).

Náklady a výnosy boli účtované podľa skutočných finančných, resp. účtovných operácií v súlade so schváleným rozpočtom. Odchýlky podľa schváleného rozpočtu boli minimálne a pri čerpaní finančných prostriedkov bola dodržaná maximálna hospodárnosť a efektívnosť pri plnení plánovaných úloh.

3.2.3. Hodnotenie dosiahnutých vlastných výnosov

Výnosy k 31.12.2010 spolu 3 505 eur z predaja publikácií: ide o nepravidelné príjmy organizácie, z ktorých výnos je možné plánovať iba odhadom (tabuľka 1b).

V porovnaní na schválený rozpočet boli tieto výnosy prekročené o 50%. Ide o príjmy z predaja vlastných publikácií. V sledovanom roku sa predalo 659 kusov.

3.2.4. Hodnotenie hospodárskeho výsledku

Platobná disciplína organizácie je v súlade s platnou legislatívou.

Pohľadávky organizácie vykazované k 31.12.2010 sú v lehote splatnosti.

Záväzky majú charakter krátkodobý a sú priebežne uhrádzané v lehote splatnosti.

S majetkom, ktorý má organizácia zverený do správy, sa nakladá v súlade so zákonom o správe majetku štátu (č. 278/1993 Z. z.).

Výsledok hospodárenia k 31.12.2010 (porovnanie výnosov a nákladov) je kladný, v sume 157 eur.

Organizácia hospodári so zverenými finančnými prostriedkami maximálne hospodárne, v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách.

3.2.5. Prioritné projekty a ich plnenie

RO č. 1 – prioritné projekty v podprograme 08T0103 v sume 29 100 eur.

Názov projektu:	Schválený príspevok
Financovanie cirkví a náboženských spoločností v 21. storočí a reštitúcie cirkevného majetku	13 300 eur
Cirkvi a právo (Vzťahy štátu a cirkví na Slovensku; Konkordátní smlouvy Svatého stolce s postkomunistickými zeměmi 1990 – 2008)	4 400 eur
Náboženské korene pravicového extrémizmu	1 300 eur
Pastorácia drogovo závislých – seminár	1 600 eur
Neocharizmatické hnutie na Slovensku	8 500 eur

Finančné prostriedky schválené na uvedené prioritné projekty boli priebežne čerpané v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách podľa pokynov zriaďovateľa.

Výstupy k jednotlivým projektom:

Financovanie cirkví a náboženských spoločností v 21. storočí a reštitúcie cirkevného majetku / zborník referátov z rovnomennej medzinárodnej konferencie

Publikácia – Financovanie cirkví a náboženských spoločností v 21. storočí – náklad 200 ks

Publikácia – Financing of Churches and Religious Societies in the 21st Century – náklad 100 ks

Cirkvi a právo

Publikácia – Vzťahy štátu a cirkví na Slovensku – náklad 200 ks

Publikácia – Konkordátní smlouvy svätého stolce s postkomunistickými zeměmi (1990-2008) – náklad 114 ks

Náboženské korene pravicového extrémizmu

Publikácia – Náboženské korene pravicového extrémizmu – náklad 110 ks

Pastorácia drogovu závislých – odborný seminár .

Neocharizmatické hnutie na Slovensku – odborná štúdia v rukopise.

3.2.6. Rozbor výdavkov podľa prvkov

Financovanie činnosti organizácie sa v roku 2010 realizovalo z dvoch programov:

Hlavná činnosť – program 08S – 129 308 eur.

Podpora kultúrnych aktivít – program 08T – 29 100 eur.

Zdroj	Podprogram	Položka	Rozpočet po úprave	Skutočnosť
111	08S010A	610	61 674	53 218
45	08S010A	610	1 958	1 958
111	08S010A	620	21 576	18 838
45	08S010A	620	365	214
111	08S010A	630	45 235	31 076
45	08S010A	630	69	220
111	08S010A	640	823	548
111	08T0103	630	29 100	27 475

Výdavky boli čerpané do výšky schváleného rozpočtu (tabuľka č. 11). Náklady za mesiac december 2010 uhrádzané formou výdavkov v januári 2011 sú čerpané tiež do výšky schváleného rozpočtu.

4. Hodnotenie fondov organizácie

Rezervný fond

Stav k 01.01.2010 14 759,03 eur

Stav k 31.12.2010 14 759,03 eur

Rezervný fond je vytvorený zo zlepšených výsledkov hospodárenia minulých účtovných období.

5. Podnikateľská činnosť

Podnikateľskú činnosť organizácia nevykonáva.

6. Zhodnotenie majetkovej pozície organizácie

Majetok a záväzky – s majetkom, ktorý má organizácia zverený do správy, sa nakladá v súlade so zákonom o správe majetku štátu (č. 278/1993 Z. z.). Záväzky sú priebežne uhrádzané v lehote splatnosti.

Nepoužiteľný a neupotrebitelný majetok organizácia nemá v správe.

Pohľadávky podľa štruktúry dlhu a lehoty splatnosti – pohľadávky sú odberateľmi uhrádzané v lehote splatnosti, dlhodobo neuhradené pohľadávky organizácia neviduje.

Agregované údaje o iných aktívach a pasívach, poskytnuté ručenia, existujúce ani hroziace súdne spory organizácia neviduje ani neočakáva.

7. Personálne otázky

Počet zamestnancov: Fyzický stav zamestnancov k 1. 1. 2010 bol 7 (okrem toho, jeden odborný pracovník je uvoľnený na výkon verejnej funkcie od roku 1998 a jedna pracovníčka čerpá od 15. 2. 2007 materskú, resp. rodičovskú dovolenku), 5 na celý a 2 – mzdárka a upratovačka – na čiastočný úväzok. Fyzický stav k 31. 12. 2010 bol 6 (jedna pracovníčka dala výpoveď k 1. 11. 2010), priemerný prepočítaný stav zamestnancov bol 6,5.

Štruktúra zamestnancov: Piaty zamestnanci boli v roku 2010 zaradení ako odborní pracovníci, majú vysokoškolské vzdelanie. Ďalší traja majú stredoškolské vzdelanie. Technicko-administratívne práce sú vykonávané tromi pracovníčkami (ekonómka, mzdová účtovníčka, upratovačka). Priemerný vek zamestnancov bol 45 rokov.

Organizačná štruktúra organizácie: Organizačná štruktúra pracoviska bola zmenená k 1. 8. 2010: Sekcia tradičnej a Sekcia netradičnej religiozity boli zrušené a namiesto nich bola zriadená jedna Sekcia pre registrované a neregistrované cirkvi a náboženské spoločnosti, edičnú, prednáškovú a poradenskú činnosť; úsek riaditeľa ostal zachovaný.

Aktivity na rozvoj ľudských zdrojov: ÚVŠC umožnil ďalšie odborné vzdelávanie 1 pracovníčke, ktorá úspešne ukončila postgraduálne štúdium v lete 2010.

Personálna činnosť bola v hodnotenom roku riadená v zmysle Zákonníka práce, ako aj príslušných interných smerníc ÚVŠC.

8. Ciele organizácie v roku 2010 a prehľad ich plnenia

Hlavné ciele organizácie sú stanovené v súlade s poslaním ÚVŠC ako špecializovanej inštitúcie pre interdisciplinárne štúdium a analýzu vzťahov štátu a cirkví a spoločenských náboženského charakteru, ktorá svojou informačnou, dokumentačnou, analytickou, konzultačnou, ako aj prednáškovou a edičnou činnosťou plní stanovené úlohy, aktualizované v súlade s požiadavkami zriaďovateľa i potrebami spoločenskej praxe a konkretizované v jednotlivých oblastiach činnosti. Všetky hlavné priority boli v roku 2010 splnené.

9. Hlavné skupiny užívateľov výstupov organizácie

Odborné výstupy ÚVŠC – analýzy, posudky, stanoviská – sú určené predovšetkým MK SR ako zriaďovateľovi, ktorý ich ďalej využíva v rámci svojej kompetencie pri riešení úloh v oblasti vzťahov štátu a cirkví. Ďalšími užívateľmi sú ostatné ÚOŠS, najmä Ministerstvo vnútra SR, Úrad vlády SR, Ministerstvo zahraničných vecí SR, Ministerstvo obrany SR, Národná rada SR, Kancelária prezidenta SR a pod., Prezídium Policajného zboru, tlačové a elektronické médiá, ústredia cirkví a náboženských spoločností, inštitúcie štátneho i neštátneho sektora, univerzity, vedecké pracoviská, stredné a základné školy, odborná a široká verejnosť podľa aktuálnych potrieb spoločenskej praxe.

Odborné konzultácie a poradenské služby, najmä v oblasti pôsobenia nových náboženských smerov, poskytujeme bezplatne, čo využívajú predovšetkým študenti pri písaní graduačných prác, ale aj odborná a široká verejnosť. ÚVŠC poskytuje konkrétnu a účinnú pomoc osobám, ktoré pociťujú ohrozenie či poškodenie svojej osoby, blízkych alebo rodinného spolužitia aktivitami niektorých náboženských spoločenstiev, resp. manipulatívnym pôsobením v náboženskom prostredí. Ústav sa usiluje systematicky budovať sieť spolupracovníkov z oblasti pomáhajúcich profesií, aby sa zefektívnila a skvalitnila úroveň tejto špecifickej služby občanom.

Edičné projekty sú určené širokej odbornej i laickej verejnosti, bezpečnostnej komunite, religionistom, teológom, duchovným, sociológom, psychológom, politológom, žurnalistom, pedagógom, sociálnym a výchovným pracovníkom a ďalším odborníkom. Pravidelným, už tradičným výstupom je ústavná ročenka, ktorá obsahuje prehľad najdôležitejších cirkevnopolitických udalostí doma i v zahraničí z predošlého roka a štúdie venujúce sa aktuálnym otázkam a rozličným aspektom skúmanej problematiky.

Informácie o poslaní, kontaktoch a aktivitách ÚVŠC možno získať na našej webovej stránke www.duch.sk.

10. Zhodnotenie výsledkov kontrol vykonaných kontrolnými orgánmi

K 31.12. 2010 nebola v organizácii vykonaná vonkajšia kontrola (tabuľka č. 14). Pri jednotlivých finančných operáciách je vykonávaná kontrola v súlade so zákonom č. 502/2001 Z. z. v znení noviel.

11. Záver

Činnosť ÚVŠC v roku 2010 bola zabezpečovaná rozpočtovými prostriedkami, ktorých členenie je rozvedené v podkapitole č. 3.2.

Popis a hodnotenie činnosti ÚVŠC v podkapitole 3.1 svedčí o jeho celospoločenskom poslaní ako jedinej štátnej, konfesionalne neutrálnej inštitúcie v oblasti štúdia, analýz a výskumu tradičnej a netradičnej religiozity a o jeho význame aj z hľadiska ambícií našej krajiny plne sa začleniť do európskych štruktúr (pozri

Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd z roku 1950; čl. 6 Zmluvy o EÚ z roku 1992; čl. 13 Amsterdamskej zmluvy z roku 1997; Deklaráciu o postavení cirkví a nekonfesijných organizácií z 2. 10. 1997; Chartu základných práv EÚ zo 7. 12. 2000; Európsku sociálnu chartu z 18. 10. 1961; Rezolúciu Európskeho parlamentu o sektách v Európe z 29. februára 1996; Odporúčanie Parlamentného zhromaždenia Rady Európy č. 1412 z roku 1999 o ilegálnych aktivitách siekt).

Vzhľadom na poslanie ÚVŠC a z neho vyplývajúci dominantne nekomerčný charakter distribúcie výstupov činnosti, predovšetkým formou všeobecne dostupných informácií (aj na báze zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám), je prirodzené, že financovanie jeho činnosti zabezpečuje štát, a ÚVŠC v podstate nemá relevantné mimorozpočtové zdroje.

Určité tržby nadobúda ÚVŠC predajom vlastných publikácií (priamym alebo komisionálnym), v roku 2010 s priemernou návratnosťou 57 %. Vydavateľská činnosť takto predstavuje prakticky jediný významnejší zdroj mimorozpočtových príjmov ÚVŠC, ale jej produkty sú súčasne aj najvýraznejším a najreprezentatívnejším odborným výstupom pracoviska.

Na základe hodnotení činnosti ÚVŠC (polročných a výročných) možno uviesť nasledovné:

1. ÚVŠC plní svoje poslanie v rozsahu zodpovedajúcom odbornému potenciálu pracoviska, technickým podmienkam i výške poskytnutého štátneho príspevku – a to i napriek zníženému stavu pracovníkov, vďaka nasadeniu pracovného tímu a jeho schopnosti získať pre spoluprácu externých odborníkov doma i v zahraničí.
2. Kvalitu a odbornú úroveň sa pracovisko snaží stupňovať zlepšujúcou sa odbornou úrovňou vlastných zamestnancov, zintenzívnením spolupráce s externými odborníkmi a inštitúciami podobného zamerania ako aj zvyšovaním úrovne technického vybavenia pracoviska.

Pre úspešné plnenie cieľov a úloh organizácie je nevyhnutné podporovať spoluprácu so zahraničím a zabezpečovať aplikáciu získaných poznatkov v našich podmienkach.

Bratislava, dňa 7. 4. 2011

ThLic. Michaela Moravčíková, Th.D.
riaditeľka

Prílohy: tabuľky č. 1a, 1b, 2 – 14

